

! Pamatujte si:

Tvary rozkazovacího způsobu

2. os. č. j.	čti	kupuj	pros	dělej
1. os. č. mn.	čtěme	kupujme	prosme	dělejme
2. os. č. mn.	čtěte	kupujte	proste	dělejte

Způsob rozkazovací vyjadřuje děj, který se má **podle rozkazu** či **výzvy uskutečnit**, nebo **podle zákazu neuskutečnit**:

Pojďme se posadit. Zůstaňte na svých místech. Nezavírej ty dveře!

Tvary rozkazovacího způsobu

- vyjadřují **osobu a číslo**, ale **nevyjadřují čas**;

- tvoří se jen v **2. osobě jednotného čísla** a v **1. a 2. osobě množného čísla**.

Rozkaz pro třetí osobu můžeme vyjádřit pomocí částic **at'**, **necht'**:

At' jdou pryč! Necht' vstoupí!

- **2. Místo oznamovacího způsobu užití způsob rozkazovací. Slovesa ve způsobu oznamovacím vypište do jednoho sloupce, slovesa ve způsobu rozkazovacím ve stejné osobě k nim připište do druhého sloupce.**

Půjdeš se mnou domů. Napíšete úkol až večer. Povíte mi všechno. Zůstaneme tady. Pomůžete nám s tou taškou. Nemáme strach. Jíš také zeleninu. Vezmete si ještě kousek dortu. Necháme to být. Nezkazíš to. Pospíšíme si s tou prací. Stojíte u vchodu do budovy. Na příští stanici přestoupíte. Posvítíte mi baterkou. Zamhouříš oči. Shrabeš na zahradě všechno listí. Přesvědčíme se na vlastní oči. Vyndáš ruce z kapsy.

- 3. a) Doplňte vynechaná písmena a pravopis odůvodněte.**

Pově- prádlo na zahradu. Rozva- ten uzel. Vyře-te všechny příkla- dy na této straně. Vyře- mi prosím loďku z kůry. Ba-te se dobře. Přihla-me se na zájezd. Uklí- si ve svém pokoji. Poje-me v létě k moři. Připa- ruce k tělu. Neleno-, poj- raději něco dělat.

- **b) Cvičení napište jako diktát.**

- 4. Poradte kamarádovi nebo kamarádce, co má dělat, jestliže se nachladí. Užití slovesa v rozkazovacím způsobu.**

- 5. Automat na nápoje**

Vašek a Ivana stojí u automatu na nápoje. Vašek si chce koupit čaj s citronem, ale neví, jak to má udělat.

„To je jednoduché,“ říká Ivana, „hodíš do automatu peníze a hotovo.“

Venda vytáhne padesátikorunovou minci, ale ta se do otvoru nevejde.

„Musíš asi mít drobné,“ domnívá se Ivana.

Venda tedy vhodí desetikorunu, ale nic se neděje.

„Platíš málo,“ upozorňuje Ivana, „čaj stojí dvanáct korun.“

Venda hodí do otvoru ještě dvoukorunu, ale peníze zase pro- padnou ven.

„Napřed se zvolí nápoj,“ povzdychne si kamarádka.

Vašek tedy zmáčkne tlačítko, u kterého je napsáno čaj s citro- nem, zaplatí – a hurá! do kelímku teče čaj. Když se mu zdá, že je kelímek plný, chce ho z automatu vyndat, ale opaří se, protože v okénku na automatu se ještě neobjevil nápis HOTOVO. Chce se napít, ale čaj je přeslazený.

Ivana se durdí: „To přece ví každý, že dříve, než si zvolíš, co chceš k pití, musíš si tlačítkem upravit, jak velké množství cukru chceš.“

- **a) Napište přesný návod, jak měl Vašek postupovat. Užití při tom slovesa ve tvaru rozkazovacího způsobu.**
b) Co znamená durdit se? Nahradte toto sloveso synonymem.